

รายงานผล

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
ที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของ
สำนักกำกับและตรวจสอบ
จากผลสำเร็จของการดำเนินงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

คณะทำงานขับเคลื่อนองค์กร STRONG จิตพอเพียงต้านทุจริต
ส่งเสริมคุณธรรม และความโปร่งใส ของสำนักกำกับและตรวจสอบ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

รายงานผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม
ที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของสำนักกำกับและตรวจสอบ
จากผลสำเร็จของการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

จากการดำเนินกิจกรรมและผลสำเร็จตามแผนบูรณาการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการด้านคุณธรรม จริยธรรม ความโปร่งใสและป้องกันการทุจริตของสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ สำนักกำกับและตรวจสอบ ได้นำมาปรับใช้โดยปรากฏพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นของบุคลากรของสำนักกำกับและตรวจสอบ สรุปสาระสำคัญ ได้ ๒ ประเด็น ดังนี้

๑. การปฏิบัติตามนโยบายการไม่รับของขวัญและของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy)

จากการขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและความโปร่งใสและป้องกันการทุจริต ทำให้บุคลากรของสำนักกำกับและตรวจสอบ ได้ตระหนักเห็นถึงความสำคัญในด้านคุณธรรมการทำงานที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยผลเชิงประจักษ์ด้านพฤติกรรมของบุคลากรในการปฏิบัติตามนโยบาย No Gift Policy แต่เดิมไม่มีการกำหนดนโยบายดังกล่าวไว้เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจน ทำให้ในบางครั้งบุคลากรอาจได้รับของต่าง ๆ จากที่มีผู้อื่นนำมามอบให้โดยมิได้ร้องขอมาก่อน โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

เนื่องจากภารกิจของสำนักกำกับและตรวจสอบที่มีหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการในคณะกรรมการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญและเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย จึงมีผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกันหลายฝ่าย อาทิ ผู้แทนหน่วยงานที่เป็นคณะกรรมการสรรหา สมาชิกวุฒิสภาที่เข้ามาทำหน้าที่ในคณะกรรมการตรวจสอบประวัติฯ ผู้สมัครเข้ารับการสรรหา ผู้ได้รับการเสนอชื่อฯ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการสรรหา

ผู้อำนวยการสำนักกำกับและตรวจสอบ จึงได้มีนโยบายให้กับบุคลากรทุกคนได้มีจิตสำนึก มีความประพฤติ ปฏิบัติตน มีวินัยในตนเอง สร้างคุณธรรมในจิตใจ และไม่ทำการทุจริตทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะเหตุว่าการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายเลขานุการในเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องสำคัญ จึงต้องมีการปลูกฝังความซื่อสัตย์สุจริต ถึงแม้ว่าการรับของจะมีได้เป็นของมีค่า มีราคาในโอกาสต่าง ๆ หรือเพื่อแสดงความขอบคุณที่ไม่เกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียในการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะส่งผลทางลบต่อเจ้าหน้าที่ผู้รับได้ ซึ่งจะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส และมีความเป็นกลางต่อผู้มีส่วนได้เสียกับทุกฝ่ายได้ ดังนั้น ผู้อำนวยการสำนักกำกับและตรวจสอบจึงได้เน้นย้ำและกำชับกับบุคลากรของสำนักทุกคนให้ยึดถือแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ – ปัจจุบัน ไม่ปรากฏมีรายงานการพบเห็นไม่ว่าจากบุคลากรภายในสำนักด้วยตนเองและจากบุคคลภายนอก รวมถึงประชาชน ว่าบุคลากรภายในสำนักกำกับและตรวจสอบมีการรับของขวัญหรือของกำนัลต่าง ๆ จากผู้มีส่วนได้เสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเกี่ยวเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม

๒. ปัญหาจริยธรรมในการรักษาความลับของทางราชการและแนวทางแก้ไข และตัวอย่างกรณีศึกษาทางจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง

ประมวลจริยธรรมข้าราชการรัฐสภา หมวด ๒ มาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการรัฐสภา ข้อ ๑๑ บัญญัติว่า “ข้าราชการรัฐสภาต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้แก่ สมาชิกรัฐสภา บุคคลในวงงานรัฐสภา และประชาชน ภายใต้กรอบของกฎหมายอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง โดยรักษาความลับของทางราชการและความลับอื่นที่ได้มาจากการปฏิบัติหน้าที่หรือจากผู้มาติดต่อราชการ เว้นแต่การเปิดเผยนั้นเป็นไปเพื่อประโยชน์ในกระบวนการยุติธรรมดังกล่าว หรือการตรวจสอบตามที่กฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับ กำหนดและปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ” ซึ่งการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม ถือเป็นกรณการกระทำผิดทางวินัย ตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ และข้อ ๒ (๘) แห่งกฎ ก.ร. ว่าด้วยวินัยข้าราชการรัฐสภาสามัญ พ.ศ. ๒๕๕๕ ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักกำกับและตรวจสอบ จึงได้มีการถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ทำงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเพื่อสรุปเป็นข้อควรระวังในการปฏิบัติงาน สรุปได้ดังนี้

(๑) กรณีตัวอย่างที่หนึ่ง ข้าราชการครูผู้มีหน้าที่เป็นกรรมการสอบสัมภาษณ์ในการสอบบรรจุเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการครู ได้นำรายละเอียดข้อสอบข้อเขียนไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นทราบ โดยเจตนาที่จะให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ ตามคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๓๑๙๔/๒๕๓๖

กรณีข้าราชการครูท่านหนึ่งได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นกรรมการสอบสัมภาษณ์ในการสอบบรรจุเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการครูในจังหวัดปราจีนบุรี ได้ทราบรายละเอียดของข้อสอบวัดความรู้ความสามารถทั่วไปและความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง ซึ่งใช้เป็นข้อสอบข้อเขียนสำหรับการสอบแข่งขันดังกล่าว และนำข้อสอบซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารลับของทางราชการไปเปิดเผยให้ผู้เข้าสอบบรรจุครูหลายรายได้รับทราบ

ทั้งนี้ แม้ข้าราชการครูดังกล่าวจะมีได้มีหน้าที่เกี่ยวข้องในส่วนของข้อสอบข้อเขียนโดยตรง แต่ถือได้ว่ามีหน้าที่ในการสอบครอบคลุมถึงการสอบแข่งขันครั้งนี้ทั้งหมด มิใช่มีหน้าที่เฉพาะช่วงการสอบสัมภาษณ์เท่านั้น ดังนั้น จึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ฐานเป็นเจ้าพนักงานนำความลับทางราชการให้ผู้อื่นรู้โดยมิชอบ

จากกรณีศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าจริยธรรมในการรักษาความลับของราชการเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ โดยหากฝ่าฝืนจะได้รับโทษทางอาญา รวมทั้ง เป็นความผิดวินัยฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ข้อแนะนำต่อบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ : หากมีการประชุมลับในการตรวจสอบประวัติฯ ต้องไม่นำข้อมูลที่มีการพิจารณาในที่ประชุมลับมาเผยแพร่ให้กับบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่กรรมการสภาสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติฯ ได้รับทราบ เช่น คำสัมภาษณ์, ประเด็นซักถาม, การแสดงวิสัยทัศน์, การพิจารณาและการลงมติของคณะกรรมการสภาสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติฯ ซึ่งที่ประชุมมีมติมิให้เปิดเผย เป็นต้น

(๒) กรณีตัวอย่างที่สอง ความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประมาทเลินเล่อในการเก็บรักษาความลับของราชการ จนเป็นเหตุให้ข้อมูลข่าวสารลับไปปรากฏ ยังสื่อสังคมออนไลน์

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า มีผู้สื่อข่าวรายหนึ่งยื่นขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ โดยเอกสารประกอบการยื่นขอข้อมูลข่าวสารคือสำเนาบัตรประจำตัวผู้สื่อข่าวซึ่งเป็นข้อมูลส่วนบุคคล ได้ไปปรากฏยังสื่อสังคมออนไลน์และก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลดังกล่าว จึงมีการ นำคดีไปฟ้องต่อศาลปกครอง

ตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๘๗๙/๒๕๖๑ ศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยว่า เมื่อมีบุคคลภายนอกยื่นหนังสือถึงหน่วยงานของรัฐเพื่อขอข้อมูล และเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ ได้รับหนังสือไว้แล้ว ถือว่าหนังสือดังกล่าวเป็นหนังสือราชการ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย งานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งกำหนดว่า การเก็บหนังสือที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ จะต้องอยู่ใน ความรับผิดชอบของเจ้าของเรื่อง ดังนั้น การที่บุคคลภายนอกนำสำเนาบัตรประจำตัวมายื่นให้แก่ หน่วยงาน และข้อมูลเอกสารดังกล่าวได้ไปปรากฏบนสื่อสังคมออนไลน์ จึงเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ ในหน่วยงานของรัฐละเลยต่อหน้าที่ในการเก็บรักษาหนังสือราชการให้เหมาะสมตามขั้นตอน ของการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเหตุให้ผู้เสียหายมีสิทธิยื่นฟ้องหน่วยงานของรัฐ เพื่อได้รับผิดได้

กรณีศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเก็บรักษาเอกสารราชการ ในระหว่างขั้นตอนการปฏิบัติงาน แม้ว่ายังดำเนินการไม่เสร็จสิ้น แต่เอกสารซึ่งหน่วยงานรับมาจาก บุคคลภายนอกแล้วนั้น อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานที่ต้องเก็บรักษาให้เหมาะสมและป้องกัน ไม่ให้ข้อมูลถูกนำไปใช้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลได้

ข้อแนะนำต่อบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ : การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศโดยเฉพาะ การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของแต่ละบุคคลในช่องทาง Facebook หรือ Line ต้องระมัดระวัง ไม่ควร กดไลค์ กดแชร์ หากเป็นข้อมูลของราชการที่เกี่ยวข้องกับสำนักงาน ต้องใช้วิจารณญาณในการใช้ ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ ด้วย มิฉะนั้นอาจเกิดความเสียหายต่อทางราชการได้

๒.๓ กรณีตัวอย่างที่สาม เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมเข้าใจผิดและนำคู่มือแนวทาง ในการพิจารณาพิพากษาคดีของผู้พิพากษาซึ่งเป็นเอกสารลับไปวางไว้ยังห้องเวรชี้ของศาล ซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ โดยกรณีดังกล่าวเจ้าพนักงานศาลมิได้มีเจตนาในการเผยแพร่ เอกสารลับแต่อย่างใด และคู่มือการพิพากษาคดีซึ่งเป็นเอกสารลับนั้นยังไม่มีบุคคลภายนอกพบเห็น แต่ผลจากการกระทำดังกล่าวทำให้เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

จากกรณีศึกษาข้างต้น เอกสารซึ่งเป็นข้อมูลข่าวสารลับบางกรณีมิได้ระบุ “ลับ” ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานในการพิจารณาว่าเอกสารดังกล่าวหากถูกเผยแพร่ออกไปจะก่อให้เกิด ความเสียหายแก่บุคคลใดหรือไม่ โดยหากเป็นเช่นนั้น ควรเก็บรักษาเอกสารไว้อย่างมิดชิด

ข้อเสนอแนะต่อบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ : กรณีเป็นเอกสารข้อมูลลับ ควรจัดเก็บตามที่ระเบียบการรักษาความลับของทางราชการกำหนดอย่างเคร่งครัด

จากกรณีศึกษาทั้ง ๓ กรณีดังกล่าว ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของบุคลากรในสำนักกำกับและตรวจสอบ เกี่ยวกับการสร้างมาตรฐานทางจริยธรรมในการรักษาความลับของข้าราชการในสำนักกำกับและตรวจสอบ ก่อให้เกิดความตระหนักรู้ในการรักษาข้อมูลข่าวสารลับ มีความรอบคอบในการใช้และปกป้องข้อมูลข่าวสารลับที่ได้มาระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมลับของคณะกรรมการสามัญเพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบประวัติ ความประพฤติ และพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ดังนั้น การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรของสำนักกำกับและตรวจสอบทั้ง ๒ ประเด็นดังกล่าวนี้ จะเป็นประโยชน์เพื่อการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือเพื่อการสร้างการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น เป็นการแบ่งปันความรู้ โดยผู้ร่วมกิจกรรมที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ส่งผลต่อการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และเกิดทักษะต่าง ๆ ขึ้น เป็นประโยชน์ต่อตัวบุคคล สำนักกำกับและตรวจสอบ และสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาต่อไป

จัดทำโดย

คณะทำงานขับเคลื่อนองค์กร STRONG จิตพอเพียงต้าน
ทุจริตส่งเสริมคุณธรรม และความโปร่งใส ของสำนักกำกับ
และตรวจสอบ ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

กรกฎาคม ๒๕๖๖